

EURÓPAI UNIÓ

AZ EURÓPAI PARLAMENT

A TANÁCS

Brüsszel, 2024. május 7.
(OR. en)

2023/0077/B(COD)

PE-CONS 2/24

ENER 11
ENV 27
CLIMA 17
COMPET 22
CONSOM 6
FISC 3
CODEC 28

JOGALKOTÁSI AKTUSOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Tárgy: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE az (EU) 2018/2001 és az (EU) 2019/944 irányelvnek az uniós villamosenergia-piac szerkezetének javítása tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS
(EU) 2024/... IRÁNYELVE

(...)

**az (EU) 2018/2001 és az (EU) 2019/944 irányelvnek az uniós villamosenergia-piac
szerkezetének javítása tekintetében történő módosításáról**

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 194. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére²,

rendes jogalkotási eljárás keretében³,

¹ HL C 293., 2023.8.18., 112. o.

² HL C, C/2023/253, 2023.10.26., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj>.

³ Az Európai Parlament 2024. április 11-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács ...-i határozata.

mivel:

- (1) 2021 szeptembere óta rendkívül magas árak és volatilitás figyelhető meg a villamosenergia-piacokon. Amint azt az Energiaszabályozók Európai Uniói Együttműködési Ügynöksége (a továbbiakban: az ACER) az uniós nagykereskedelmi villamosenergia-piac szerkezetére vonatkozó, 2022 áprilisában készített végső értékelésében megállapította, ez főként a villamosenergia-termelésben felhasznált gáz magas árának a következménye.
- (2) Az Energiaközösségről szóló szerződés⁴ egyik szerződő fele, Ukrajna elleni orosz agressziós háború eszkalációja és a kapcsolódó, 2022 februárja óta bevezetett nemzetközi szankciók gázválsághoz vezettek, zavarokat okoztak a globális energiapiacokon, súlyosbították a magas gázárak problémáját, és jelentős dominóhatást gyakoroltak a villamosenergia-árakra. Az Ukrajna elleni orosz agressziós háború emellett bizonytalanságot okozott a villamosenergia-termelő létesítmények által felhasznált egyéb nyersanyagok, például a feketeszén és a nyersolaj kínálatában is. Az említett bizonytalanság a villamosenergia-árak volatilitásának további jelentős növekedését vonta maga után. A villamosenergia-árak emelkedését több atomreaktor korlátozott rendelkezésre állása, valamint a vízerőművek alacsony teljesítménye tovább fokozta.

⁴ HL L 198., 2006.7.22., 18. o.

- (3) E helyzetre reagálva a Bizottság „Az emelkedő energiaárak kezelése: a cselekvés és a támogatás eszköztára” című, 2021. október 13-i közleményében egy olyan intézkedésekből álló eszköztárat javasolt, amelyet az Unió és tagállamai felhasználhatnak egyrészt a magas energiaárak lakossági fogyasztókra és vállalkozásokra gyakorolt azonnali hatásának kezelésére – ideértve a jövedelemtámogatást, az adókedvezményeket, valamint az energiamegtakarítási és -tárolási intézkedéseket –, másrészt a jövőbeli ársokkokkal szembeni reziliencia megerősítésére. 2022. március 8-i, „REPowerEU: Közös európai fellépés a megfizethetőbb, biztonságosabb és fenntarthatóbb energiaért” című közleményében a Bizottság egy sor további intézkedést vázolt fel az eszköztár megerősítése és az emelkedő energiaárakra való reagálás érdekében. 2022. március 23-án a Bizottság az állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes keretet is létrehozott annak érdekében, hogy bizonyos támogatásokkal enyhíteni lehessen a magas energiaárak hatását.
- (4) 2022. május 18-i közleményében a Bizottság bemutatta a REPowerEU tervet, amely az energiamegtakarításra, az energiaellátás diverzifikálására, a megnövelt energiahatékonysági célkitűzésre és a megújuló energia gyorsított bevezetésére összpontosító további intézkedéseket vezetett be az Unió orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentése céljából, beleértve az Unió megújuló energiára vonatkozó 2030-as célértékének a bruttó végső fogyasztás 45 %-ára emelésére irányuló javaslatot is. Ezenkívül a Bizottság a „Rövid távú energiapiaci intervenciók és a villamosenergia-piac szerkezetének hosszú távú fejlesztése – Cselekvési terv” című, 2022. május 18-i közleményében a magas energiaárak kezelését célzó további rövid távú intézkedések megállapítása mellett meghatározta azokat a területeket, amelyeken javítani lehet a villamosenergia-piac szerkezetét, és bejelentette, hogy a jogszabályi keret módosítása céljából értékelni kívánja ezeket a területeket.

- (5) Az energiaár-válság és a biztonsági aggályok sürgős kezelése, valamint a polgárokat érintő áremelkedések visszaszorítása érdekében, az Unió több jogi aktust is elfogadott, többek között az (EU) 2022/1032 európai parlamenti és tanácsi rendeletet⁵, amely megbízható földgáztárolási rendszert hozott létre, az (EU) 2022/1369 tanácsi rendeletet⁶, amely a gáz- és villamos energia iránti kereslet csökkentésére irányuló hatékony intézkedéseket irányozott elő, az (EU) 2022/1854 tanácsi rendeletet⁷, amely a gáz- és villamosenergia-piacokon keletkező rendkívüli nyereségek elkerülését célzó árkorlátozó mechanizmusokat hozott létre, valamint az (EU) 2022/2577 tanácsi rendeletet⁸, amely a megújulóenergia-létesítmények engedélyezési eljárásainak felgyorsítására vonatkozó intézkedéseket állapított meg.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1032 rendelete (2022. június 29.) az (EU) 2017/1938 és a 715/2009/EK rendeletnek a földgáztárolás tekintetében történő módosításáról (HL L 173., 2022.6.30., 17. o.).

⁶ A Tanács (EU) 2022/1369 rendelete (2022. augusztus 5.) a koordinált gázkereslet-csökkentési intézkedésekről (HL L 206., 2022.8.8., 1. o.).

⁷ A Tanács (EU) 2022/1854 rendelete (2022. október 6.) a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról (HL L 261. I, 2022.10.7., 1. o.).

⁸ A Tanács (EU) 2022/2577 rendelete (2022. december 22.) a megújuló energia szélesebb körű alkalmazásának felgyorsítását célzó keret meghatározásáról (HL L 335., 2022.12.29., 36. o.).

- (6) Az (EU) 2018/1999⁹, az (EU) 2019/942¹⁰ és az (EU) 2019/943¹¹ európai parlamenti és tanácsi rendeletre, az (EU) 2018/2001¹², az (EU) 2018/2002¹³ és az (EU) 2019/944¹⁴ európai parlamenti és tanácsi irányelvre, azaz összefoglalóan közismert néven a 2018-ban és 2019-ben elfogadott „Tiszta energia minden európainak” csomagra épülő, jól integrált energiapiac lehetővé teszi az Unió számára, hogy minden körülmények között, az ellátásbiztonság garantálása és a dekarbonizációs folyamat fenntartása mellett kihasználja az egységes energiapiac gazdasági előnyeit annak érdekében, hogy teljesítse az uniós klímasemlegességi célkitűzést. A határokon átnyúló összekapcsolhatóság a villamosenergia-rendszerek biztonságosabb, megbízhatóbb és hatékonyabb működését, valamint a rövid távú ársokkokkal szembeni fokozott rezilienciát is biztosítja.

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/942 rendelete (2019. június 5.) az Energiaszabályozók Európai Uniók Együttműködési Ügynökségének létrehozásáról (HL L 158., 2019.6.14., 22. o.).

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/943 rendelete (2019. június 5.) a villamos energia belső piacáról (HL L 158., 2019.6.14., 54. o.).

¹² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2002 irányelve (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 328., 2018.12.21., 210. o.).

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/944 irányelve (2019. június 5.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 158., 2019.6.14., 125. o.).

(7) A belső energiapiac megerősítéséhez, valamint az éghajlatváltozással és az energetikai átállással kapcsolatos célkitűzések eléréséhez az Unió villamosenergia-hálózatának jelentős korszerűsítésére van szükség annak érdekében, hogy képes legyen kezelni a megújulóenergia-termelési kapacitás jelentős növekedését, a termelési mennyiségek időjárási körülményektől függő változékonyságát, az Unió-szerte változó villamosenergia-áramlási mintákat, valamint a például az elektromos járművekhez és a hőszivattyúkhoz kapcsolódó új keresletet. A hálózatokba történő, határokon belüli és határokon átnyúló beruházások elengedhetetlenek a belső villamosenergia-piac megfelelő működéséhez, ideértve az ellátásbiztonságot is. Az ilyen beruházásokra azért van szükség, hogy a megújuló energiát és a keresletet integrálni lehessen egy olyan környezetben, ahol ezek egymástól a korábbiaknál távolabb helyezkednek el, végső soron pedig az uniós éghajlat- és energiapolitikai célok eléréséhez. Ezért az uniós villamosenergia-piac valamennyi reformjának hozzá kell járulnia egy integráltabb európai villamosenergia-hálózat megvalósításához annak biztosítása érdekében, hogy a villamosenergia-hálózatok összeköttetése tekintetében 2030-ra valamennyi tagállam elérje az (EU) 2018/1999 rendelet 4. cikke d) pontjának (1) alpontjában a villamosenergia-hálózatok összeköttetése vonatkozásában megállapított legalább 15 %-os célnak megfelelő szintet, hogy ezt a rendszerösszekötő kapacitást a lehető legnagyobb mértékben a határokon átnyúló kereskedelem céljára használják, és hogy az Unió villamosenergia-hálózatát és konnektivitási infrastruktúráját, például az (EU) 2022/869 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁵ által létrehozott, közös érdekű uniós projekteket kiépítsék, illetve korszerűsítsék. Valamennyi uniós polgár és vállalkozás számára megfelelő konnektivitást kell biztosítani, mivel ez fontos lehetőségeket teremthet számukra az Unió energetikai átállásában és digitális transzformációjában való részvételre. Különös figyelmet kell fordítani az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 349. cikkében említett legkülső régiókra, amely cikk elismeri e régiók sajátos korlátait, és egyedi intézkedések elfogadásáról rendelkezik rájuk vonatkozóan.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/869 rendelete (2022. május 30.) a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról, a 715/2009/EK, az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendelet, továbbá a 2009/73/EK és az (EU) 2019/944 irányelv módosításáról, valamint a 347/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 152., 2022.6.3., 45. o.).

- (8) A villamosenergia-piac jelenlegi szerkezete többek között hozzájárult ahhoz, hogy a kiskereskedelmi villamosenergia-piacokon olyan új és innovatív termékek, szolgáltatások és intézkedések jelenjenek meg, amelyek hozzájárulnak az energiahatékonysághoz és a megújuló energia használatának elterjedéséhez, valamint további lehetőségeket biztosítanak annak érdekében, hogy segítsenek a fogyasztóknak csökkenteni az energiaszámláikat, többek között kisméretű termelőlétesítmények és a keresletoldali választ biztosító újonnan megjelent szolgáltatások révén. Az Unió jövőbeli villamosenergia-piacainak és villamosenergia-rendszereinek egyik kulcsfontosságú elemét az energiarendszer digitalizálásában rejlő lehetőségek megléte és azok kiaknázása – például a fogyasztók aktív részvétele – képezi. Ezzel egyidejűleg tiszteletben kell tartani a fogyasztók döntéseit, és lehetővé kell tenni számukra, hogy a különféle szerződéses ajánlatok nyújtotta előnyök közül választhassanak, valamint a lakossági fogyasztóknak energiaválság idején védelmet kell kapniuk a magas árakkal szemben. Az energiarendszer integrációja az energiarendszer egészének tervezésére és működtetésére irányul – több energiahordozóra, infrastruktúrára és fogyasztási ágazatra kiterjedően – azáltal, hogy szorosabb kapcsolatokat és szinergiát hoz létre közöttük, valamint a digitalizáció támogatásával, azzal a céllal, hogy biztonságos, megfizethető, megbízható és fenntartható energetikai szolgáltatásokat lehessen nyújtani.
- (9) Az energiaválsággal összefüggésben a villamosenergia-piac jelenlegi szerkezetét érintő számos hiányosságra és váratlan következményre is fény derült a fosszilis tüzelőanyag-árak növekedésének és ingadozásának a rövid távú villamosenergia-piacokra gyakorolt hatásával kapcsolatban, ami kiszolgáltatott helyzetbe hozza a háztartásokat és a vállalkozásokat a villamosenergia-számláikon megmutatkozó jelentős árcsúcsokkal és az azokból következő hatásokkal szemben.

- (10) A megújuló energia és a tiszta, rugalmas technológiák gyorsabb elterjedése a legfenntarthatóbb és legköltséghatékonyabb módja annak, hogy az energiakereslet villamosítása és az energiarendszer integrációja révén strukturálisan csökkenjen a villamosenergia-termeléshez és a közvetlen energiafogyasztáshoz szükséges fosszilis tüzelőanyagok iránti kereslet. Alacsony működési költségeik miatt a megújuló források Unió-szerte pozitív hatást gyakorolhat a villamosenergia-árakra, és hozzájárulhat a fosszilis tüzelőanyagok fogyasztásának csökkentéséhez.
- (11) A villamosenergia-piac szerkezetében végrehajtott változtatásoknak biztosítaniuk kell, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia fokozódó elterjedéséből és az energetikai átállás egészéből származó előnyök eljussanak a fogyasztókhoz – beleértve a legkiszolgáltatottabb fogyasztókat is –, hogy a fogyasztók végső soron védelmet kapjanak az energiaválságokkal szemben, valamint hogy ne kerüljön még több lakossági fogyasztó az energiaszegénység csapdájába. E változtatásoknak enyhíteniük kell a fosszilis tüzelőanyagok, különösen a gáz magas árának a villamosenergia-árakra gyakorolt hatását, mégpedig azzal a céllal, hogy a lakossági fogyasztók és a vállalkozások hosszabb távon kihasználhassák a fenntartható megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású forrásokból származó megfizethető és biztonságos energia előnyeit, valamint az energiahatékony megoldásokat az általános energiaköltségek mérséklésében, és ez csökkentheti a villamosenergia-hálózat és a termelési kapacitás bővítésének szükségességét.
- (12) A villamosenergia-piaci szerkezet reformjának célja, hogy valamennyi fogyasztó számára megfizethető és versenyképes villamosenergia-árakat érjen el. Ennélfogva ennek a reformnak nemcsak a lakossági fogyasztók javát kell szolgálnia, hanem az uniós iparágak versenyképességét is javítani kell a karbonsemlegességre való átállásuk megvalósításához szükséges tiszta technológiákkal kapcsolatos beruházások megkönnyítésével. Az Unió energetikai átállását erőteljes, tiszta technológiákra épülő gyártási bázisnak kell támogatnia. Az említett reformok támogatni fogják az ipar megfizethető villamosítását, és elősegítik, hogy az Unió globális vezető szerepet töltsön be a tisztaenergia-technológiákkal kapcsolatos kutatás és innováció terén.

- (13) Az új termelő- és keresleti létesítmények, különösen a megújulóenergia-erőművek, hálózathoz való csatlakoztatása a hálózathoz csatlakozási eljárások tekintetében gyakran szenved késedelmet. E késedelmek egyik oka a beruházó által választott helyszínen rendelkezésre álló hálózati kapacitás hiánya, ami a hálózat bővítését vagy megerősítését teszi szükségessé annak érdekében, hogy a létesítményeket biztonságos módon csatlakoztatni lehessen a rendszerhez. Egy arra vonatkozó új követelmény bevezetése, hogy a villamosenergia-rendszerüzemeltetők – mind átviteli, mind elosztási szinten – tegyék közzé és naprakésszé a működési területükön új csatlakozások számára rendelkezésre álló kapacitásra vonatkozó információkat, megkönnyítené a beruházók számára, hogy hozzájussanak a hálózati kapacitás rendszeren belüli rendelkezésre állására vonatkozó információkhoz, ami gyorsítaná a döntéshozatalt, és ezáltal a megújuló energia megkívánt elterjedését is. Az elosztórendszer-üzemeltetőknek rendszeresen – legalább negyedévenként – naprakésszé kell tenniük az említett információkat. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy úgy határozzanak, hogy ezt a követelményt nem alkalmazzák azokra a villamosenergia-ipari vállalkozásokra, amelyek 100 000-nél kevesebb rácsatlakozott felhasználót vagy kis, szigetüzemben működő rendszereket látnak el, ugyanakkor a tagállamoknak egyrészt arra kell ösztönözniük az említett vállalkozásokat, hogy évente egyszer bocsássák a rendszerhasználók rendelkezésére ezeket az információkat, másrészt pedig elő kell mozdítaniuk az elosztórendszer-üzemeltetők közötti, e célt szolgáló együttműködést. Az elosztórendszer-üzemeltetőknek emellett közzé kell tenniük a rendelkezésre álló hálózati kapacitások meghatározásához használt kritériumokat is; ezek lehetnek például a fennálló kereslet és a termelőkapacitások, az újabb rendszerhasználók lehetséges további integrációjának értékelésére vonatkozó feltételezések, a lehetséges energiakorlátozásokra vonatkozó releváns információk, valamint a jövőben várható releváns hálózatfejlesztésekkel kapcsolatos várakozások.

- (14) Továbbá, a hálózathoz való csatlakozás iránti kérelmekkel kapcsolatos hosszú válaszadási idő problémájának kezelése érdekében, az elosztórendszer-üzemeltetőknek egyértelmű és átlátható tájékoztatást kell nyújtaniuk a rendszerhasználók számára a csatlakozási kérelmek feldolgozásának állapotáról és kezeléséről. Az elosztórendszer-üzemeltetőknek a kérelem benyújtásától számított három hónapon belül kell megadniuk az említett tájékoztatást, és rendszeresen, legalább negyedévenként naprakésszé kell azt tenniük.
- (15) Az olyan területeken, ahol a villamosenergia-hálózatok hálózati kapacitása korlátozott vagy nincsen hálózati kapacitásuk, a hálózati csatlakozást kérelmező rendszerhasználók számára lehetővé kell tenni, hogy nem garantált szállításra vonatkozó, rugalmas hálózati csatlakozási szerződést hozzanak létre. E csatlakozási szerződésben figyelembe lehet venni például az energiatárolást, illetve korlátozni lehet azokat az időszakokat, amelyekben a villamosenergia-termelő üzem villamos energiát táplálhat be a hálózatba, vagy az exportálható kapacitást, lehetővé téve a részleges csatlakozást. Az említett területeken a rendszerüzemeltetőknek fel kell ajánlaniuk a rugalmas hálózati csatlakozási szerződések létrehozásának lehetőségét. A szabályozó hatóságnak vagy – amennyiben egy tagállam így rendelkezett – más illetékes hatóságnak olyan keretet kell kidolgoznia az említett rugalmas csatlakozások rendszerüzemeltetők általi létrehozására vonatkozóan, amely biztosítja a következőket: a strukturális megoldásokat nyújtó hálózat-megerősítések élveznek elsőbbséget; a csatlakozásokat garantált szállításra vonatkozóvá alakítják át, amint a hálózat arra alkalmassá válik; a rugalmas csatlakozásokat végleges megoldásként bevezetik azokon a területeken, ahol a hálózat megerősítése nem hatékony megoldás; valamint, a lehetőségekhez mérten, átláthatóvá teszik a hálózati csatlakozást kérelmező rendszerhasználók számára, hogy milyen korlátozási szintek várhatók a rugalmas hálózati csatlakozási szerződés keretében.

- (16) Az energiaválság alatt a fogyasztóknak rendkívül ingadozó nagykereskedelmi energiaárakkal kellett szembesülniük, és csak korlátozott lehetőségük volt az energiapiacra való aktív részvételre. Ennek következtében sok lakossági fogyasztó ütközött pénzügyi nehézségekbe, és nem tudták rendezni a számláikat. Ez leginkább a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználókat és az energiaszegénység sújtotta felhasználókat érintette, de a közepes jövedelmű lakossági fogyasztók is szembesültek ezekkel a nehézségekkel. A magas energiaárak a fogyasztók egészségére, jóllétére és az általános életminőségre is negatív hatást gyakorolhatnak. Ezért fontos fejleszteni a fogyasztói jogokat és a fogyasztók védelmét, lehetővé téve a fogyasztók számára, hogy részesüljenek az energetikai átállás előnyeiből, villamosenergia-számláik függetlenné váljanak az energiapiacokon tapasztalható rövid távú ármozgásoktól, valamint hogy ismét egyensúlyba kerüljön a kockázat ellátók és fogyasztók közötti megoszlása.
- (17) Az ajánlatok széles választékának kell a fogyasztók rendelkezésére állnia, hogy azokból az igényeiknek megfelelő szerződést választhassanak. Az ellátók azonban csökkentették ajánlataikat, egyre ritkábbak a rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződések, és az ajánlatok választéka is szűkösebb lett. A fogyasztók számára mindig lehetőséget kell biztosítani arra, hogy megfizethető, rögzített áras, határozott idejű villamosenergia-ellátási szerződést válasszanak, az ellátók számára pedig nem szabad lehetővé tenni, hogy a szerződés lejárta előtt egyoldalúan módosítsák a szerződéses feltételeket vagy annak lejárata előtt megszüntessék a szerződést. Mindazonáltal a dinamikus árazású szerződések továbbra is elengedhetetlenek, és a megújuló energiaforrások növekvő térnyerése segítheti a fogyasztókat az energiaszámláik csökkentésében. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a 200 000-nél több végfelhasználóval rendelkező, kizárólag dinamikus árazású szerződéseket kínáló ellátókat mentesítsék a határozott idejű, rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződések felajánlásának kötelezettsége alól, feltéve, hogy ez a mentesítés nem gyakorol negatív hatást a versenyre, és fennmarad a határozott idejű, rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződések kellő választéka.

- (18) Ha az ellátók nem gondoskodnak arról, hogy a villamosenergia-portfóliójuk megfelelő fedezettel rendelkezzen, a nagykereskedelmi villamosenergia-árak változásai pénzügyi kockázatot jelenthetnek számukra és a csődjükhöz vezethetnek, az pedig ahhoz, hogy a költségeiket a fogyasztókra és a hálózat más használóira hárítják át. Ezért az ellátóknak határozott idejű, rögzített áras, villamosenergia-ellátási szerződések felkínálása esetén megfelelő fedezettel kell rendelkezniük. A megfelelő fedezeti stratégia kialakításakor figyelembe kell venni az ellátók saját termeléshez való hozzáférését és kapitalizációját, valamint a nagykereskedelmi piaci árak változásainak való kitettséget, az ellátó méretét vagy a piac szerkezetét. A megfelelő fedezeti stratégiák megléte olyan általános szabályokkal biztosítható, amelyeket az egyes ellátók pozícióinak vagy stratégiáinak konkrét felülvizsgálata nélkül felügyelnek. Az ellátókra vonatkozó stressztesztek és jelentéstételi követelmények eszközként szolgálhatnak az ellátók fedezeti stratégiáinak értékeléséhez.

- (19) A fogyasztók számára lehetővé kell tenni, hogy megválasszthassák azt az ellátót, amelyik az igényeiknek leginkább megfelelő árat és szolgáltatást kínálja számukra. A mérési és egyedi mérési technológia, valamint az információs és kommunikációs technológia fejlődése ma már műszakilag lehetővé teszi, hogy egyetlen telephelyen több ellátó is működjön. A felhasználóknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy külön ellátót válasszanak, különösen az olyan készülékekhez – mint például a hőszivattyúhoz vagy elektromos járművekhez – szükséges villamos energia esetében, amelyek különösen nagy fogyasztásúak, vagy amelyek az árjelzéseknek megfelelően képesek automatikusan átütemezni a villamosenergia-fogyasztásukat. E célból lehetővé kell tenni a felhasználók számára, hogy a telephelyükhöz tartozó egyetlen csatlakozási pont több mérési és számlázási pontot is magában foglaljon, lehetővé téve a különböző készülékek külön-külön történő mérését és ellátását. A mérési pontokat egyértelműen meg kell különböztetni egymástól, és azoknak meg kell felelniük az alkalmazandó műszaki előírásoknak. Az ehhez kapcsolódó költségek megosztásának szabályait a tagállamoknak kell megállapítaniuk. Néhány okos mérési rendszer akár több mérési pontot is közvetlenül magában foglalhat, ezért lehetőséget biztosít arra, hogy a felhasználók egyidejűleg több villamosenergia-ellátási szerződéssel vagy energiamegosztási megállapodással rendelkezzenek. Az ellátóknak csak az általuk ellátott mérési és számlázási pontok tekintetében van kiegyenlítő szabályozási felelősségük. Ezenkívül a rugalmas, szabályozható terhelésű készülékekhez csatlakoztatott vagy azokba ágyazott, célzott fogyasztásmérési megoldások használatának lehetővé tétele révén a végfelhasználók ösztönzőkön alapuló egyéb keresletoldali válaszrendszerekben is részt vehetnek, amelyek rugalmassági szolgáltatásokat nyújtanak a villamosenergia-piacon, valamint az átvitelirendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők számára. Összességében az említett intézkedéseknek összeegyeztethetőnek kell lenniük az energiamegosztással, hozzá kell járulniuk a keresletoldali válaszok szélesebb körű alkalmazásához és a tudatos fogyasztói magatartás kialakításához, lehetővé téve a felhasználók számára, hogy nagyobb ellenőrzést gyakoroljanak saját energiafogyasztásuk és számláik felett, miközben további rugalmasságot biztosítanak a villamosenergia-rendszer számára a keresleti és kínálati ingadozások kezelése érdekében.

- (20) Az egyre összetettebbé váló energia-ellátási ajánlatok és a különböző marketinggyakorlatok miatt a fogyasztók számára gyakran nehézséget okoz, hogy maradéktalanul megértsék az ellátók által adott ajánlatok vagy az aláírt szerződések minden vonatkozását. Gyakran előfordul különösen az, hogy nem egyértelműek az olyan elemek, mint az ár megállapításának módja, a szerződés megújításának feltételei, a szerződés megszüntetésének következményei, illetve a feltételek ellátó általi megváltoztatásának okai. Ezért az ellátóknak vagy az aggregálásban részt vevő piaci szereplőknek az energia-ellátási ajánlatokra vonatkozó legfontosabb információkat a szerződés megkötése vagy meghosszabbítása előtt lényegre törő és könnyen érthető módon kell a fogyasztók rendelkezésére bocsátaniuk.
- (21) A fogyasztók folyamatos ellátásának biztosítása érdekében – különösen abban az esetben, ha az ellátó képtelenné vált a villamosenergia-ellátási szerződése teljesítésére – a tagállamoknak végső menedékes rendszert kell bevezetniük. Lehetővé kell tenni, hogy a végső menedékest ki lehessen jelölni akár azelőtt, mielőtt az képtelenné vált villamosenergia-ellátási szerződése teljesítésére, akár annak bekövetkezésekor. Az ilyen végső menedékes egyetemes szolgáltatónak tekinthető. A végső menedékes ellátó lehet egy vertikálisan integrált vállalkozás elosztási feladatokat is ellátó értékesítési részlege, amennyiben az megfelel az (EU) 2019/944 irányelvben foglalt szétválasztási követelményeknek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a tagállamok kötelesek lennének rögzített minimáláron biztosítani az ellátást. Amennyiben egy tagállam arra kötelez egy végső menedékest, hogy villamos energiával lásson el olyan felhasználót, amely nem kap piaci alapú ajánlatokat, az (EU) 2019/944 irányelv 5. cikkében meghatározott feltételek alkalmazandók, és a kötelezettség csak annyiban foglalhat magában szabályozott árat, amennyiben a felhasználó jogosult a szabályozott árak igénybevételére. Annak megítélésekor, hogy a nem lakossági fogyasztó által kapott ajánlatok piaci alapúak-e, a tagállamoknak figyelembe kell venniük az egyedi kereskedelmi és műszaki körülményeket. Amennyiben egy tagállam már ... [ezen irányelv hatálybalépésének időpontja] előtt tisztességes, átlátható és megkülönböztetésmentes eljárás keretében végső menedékest jelölt ki, nem szükséges új eljárást indítani a végső menedékes kijelölésére.

- (22) Az energiamegosztás megteremtheti a magas és ingadozó nagykereskedelmi piaci árak fogyasztói energiaszámlákra gyakorolt hatásaival szembeni rezilienciát, elősegítheti a tudatos fogyasztói magatartás szélesebb körben történő kialakítását olyanok számára is – mint például a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók és az energiaszegénység által érintett felhasználók –, akiknek egyébként pénzügyi vagy földrajzi korlátok miatt nincs lehetőségük arra, hogy aktív felhasználóvá váljanak, emellett további magántőkebefektetés mozgósításával és a javadalmazási módok diverzifikálásával előmozdítja a megújuló energia használatának fokozott elterjedését. A megfelelő árjelzések és tárolólétesítmények integrálásával az energiamegosztás hozzájárulhat azoknak az alapoknak a megteremtéséhez, amelyek a kisebb fogyasztók rugalmassági potenciáljának kiaknázásához szükségesek. Az ezen irányelvben meghatározott, energiamegosztással kapcsolatos rendelkezések kiegészítik az (EU) 2018/2001 irányelv 21. cikkében és az (EU) 2019/944 irányelv 15. cikkében meghatározott, termelő-fogyasztókkal kapcsolatos rendelkezéseket, különösen a kollektíven eljáró termelő-fogyasztók tekintetében.

(23) A tároló- vagy termelőlétesítmény tulajdonosa vagy azt lízingelő vagy bérlő aktív felhasználók számára biztosítani kell a jogot arra, hogy a többlettermelést akár díj ellenében, akár térítésmentesen megosszák, és lehetővé tegyék más fogyasztók számára, hogy aktív felhasználóvá váljanak, vagy hogy a közös tulajdonukban lévő vagy közösen lízingelt vagy birtokolt – legfeljebb 6 MW teljesítményű – létesítményekben előállított vagy tárolt megújuló energiát közvetlenül vagy harmadik fél szervezón keresztül megosszák. Az energiamegosztási rendszerekben részt vevő – kis- és középvállalkozásnál nagyobb – felhasználók esetében a termelőlétesítmény energiamegosztási rendszerhez kapcsolódó beépített kapacitása legfeljebb 6 MW lehet, az energiamegosztásra pedig a tagállamok által meghatározott helyi területen vagy szűkebb földrajzi területen belül kerülhet sor. A többlettermelés vételár ellenében történő megosztásáért járó kifizetések eszközölhetők mind közvetlenül az aktív felhasználók között, mind automatizáltan egy szereplők közötti kereskedési platformon keresztül. Az energiamegosztási megállapodások vagy aktív felhasználók közötti magánszerződésen alapulnak, vagy jogi személyiséggel bíró szervezeten keresztül szerveződnek. Az (EU) 2018/2001 irányelv 2. cikkének 16. pontjában meghatározottak szerinti megújulóenergia-közösségre vagy az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének 11. pontjában meghatározottak szerinti helyi energiaközösségre vonatkozó kritériumokat magában foglaló, jogi személyiséggel bíró szervezet megoszthatja tagjaival a teljes mértékben tulajdonukban lévő létesítményekben előállított villamos energiát. Az energiamegosztás védelmi és tudatos fogyasztói magatartás kialakítására vonatkozó keretének különös figyelmet kell fordítania a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználókra és az energiaszegénység által érintett felhasználókra.

(24) Az energiamegosztás révén megvalósul a több, közösen eljáró aktív felhasználó által a nyilvános hálózatba betáplált saját termelésű vagy tárolt villamos energia kollektív fogyasztása. A tagállamoknak megfelelő informatikai infrastruktúrát kell létrehozniuk, amely lehetővé teszi a felhasználónak egyrészt a mért teljes fogyasztására, másrészt a saját termelésű vagy tárolt megújuló energia – teljes fogyasztásból levont – fogyasztására vonatkozó, egy bizonyos fogyasztási időszakon belüli adminisztratív adatok összehasonlítását, mégpedig az ellátó által kiállított energiaszámla energiakomponensének kiszámítása és ezáltal a felhasználó számlájának csökkentése céljából. Az említett létesítmények által termelt energiát a felhasználók összesített terhelési profiljai között kell elosztani az aktív felhasználók által előre meghatározott vagy elfogadott statikus, változó vagy dinamikus számítási módszerek alapján. Az energiamegosztásban részt vevő aktív felhasználók pénzügyi felelősséggel tartoznak az általuk okozott egyensúlyhiányokért, az aktív felhasználók azon lehetőségét nem értve, hogy kiegyenlítő szabályozási felelősségüket más piaci szereplőkre ruházzák át. Az (EU) 2019/944 irányelvben meghatározott valamennyi fogyasztói jog és kötelezettség alkalmazandó az energiamegosztási rendszerekben részt vevő végfelhasználókra. Azok a háztartások azonban, amelyek különálló háztartások esetében legfeljebb 10,8 kW beépített kapacitással, többlakásos épületek esetében pedig legfeljebb 50 kW beépített kapacitással rendelkeznek, nem kötelezhetők arra, hogy eleget tegyenek a fogyasztók jogai tekintetében az ellátói kötelezettségeknek. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy ezeket a határértékeket a nemzeti körülmények tükrében kiigazítsák, különálló háztartások esetében legfeljebb 30 kW-ra, többlakásos épületek esetében pedig 40 kW és 100 kW közötti értékre.

- (25) A konnektoros mini naperóművek – egyéb rendszerekkel és technológiákkal együtt – hozzájárulhatnak a megújuló energia használatának fokozott elterjedéséhez, valamint a polgároknak az energetikai átállásban való részvételéhez. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az adminisztratív és műszaki terhek csökkentésével előmozdítsák az említett rendszerek bevezetését. A szabályozó hatóságok részére lehetőséget kell adni arra, hogy megállapítsák a konnektoros mini naperóművekből származó villamos energia betáplálására vonatkozó hálózati díjakat, illetve meghatározzák az említett díjak kiszámításának módszertanát. Az adott tagállamokban fennálló helyzettől függően lehetővé kell tenni, hogy e díjak nagyon alacsonyak vagy akár nulla értékűek, mindazonáltal a költségeket tükrözzék, átláthatóak és megkülönböztetésmentesek legyenek.
- (26) A kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználókat és az energiaszegénység által érintett felhasználókat megfelelően védeni kell a villamosenergia-ellátásból való kikapcsolással szemben, és nem szabad őket olyan helyzetbe hozni, amely rákényszeríti őket a kikapcsolásra. A tagállamoknak ezért gondoskodniuk kell arról, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók és az energiaszegénység által érintett felhasználók teljes mértékben védettek legyenek a villamosenergia-ellátásból való kikapcsolással szemben, és ennek érdekében meg kell hozniuk a megfelelő intézkedéseket, többek között a kikapcsolás és az egyéb egyenértékű intézkedések megtiltását. Számos eszköz és bevált gyakorlat áll a tagállamok rendelkezésére, amelyek magukban foglalják többek között – de nem kizárólag – a kikapcsolásra vonatkozó egész éves vagy szezonális tilalmat, az eladósodás megelőzését, valamint az energiaszámláik kifizetése tekintetében nehézségekkel szembesülő felhasználókat támogató fenntartható megoldásokat. Továbbra is alapvető fontosságú az ellátók és minden releváns nemzeti hatóság szerepe abban, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók és az energiaszegénység által érintett felhasználók által az energiafogyasztásuk és költségeik kezelése érdekében igénybe vehető, rövid és hosszú távon egyaránt megfelelő intézkedéseket határozzanak meg, emellett az ellátóknak és a releváns nemzeti hatóságoknak szorosan együtt kell működniük a szociális biztonsági hatóságokkal.

- (27) A fogyasztóknak joguk van az ellátójuk által lefolytatott panasztételi eljárások, valamint bíróságon kívüli vitarendezési eljárások igénybevételére annak érdekében, hogy a jogaiknak ténylegesen érvényt szerezzenek, és az ellátóval való – különösen a számlákkal vagy a fizetendő összeggel kapcsolatos – nézeteltérés esetén ne kerüljenek hátrányos helyzetbe. Amennyiben a felhasználók igénybe veszik az említett eljárásokat, az ellátók nem szüntethetik meg a szerződést a még vita tárgyát képező tények alapján. Az ellátóknak és a felhasználóknak továbbra is élvezniük kell a szerződés szerinti jogaikat és teljesíteniük kell a szerződés szerinti kötelezettségeiket – különösen a villamosenergia-ellátás és az adott villamos energia árának megfizetése tekintetében –, és a panasztételi eljárások nem adhatnak alapot olyan visszaélésekre, amelyek lehetővé teszik, hogy a felhasználók ne tegyenek eleget a szerződés szerinti kötelezettségeiknek, többek között a számláik kifizetésének. A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk az említett panasztételi és bíróságon kívüli vitarendezési eljárásokkal való visszaélések megelőzésére.

(28) A villamosenergia-ellátás árképzésébe való állami beavatkozás elvben piactorzító intézkedésnek minősülne. Az ilyen beavatkozásokat ezért csak megfelelő esetben, közszolgáltatási kötelezettségként és meghatározott feltételek mellett szabad végrehajtani. Ezen irányelv értelmében a szabályozott árak, beleértve a költség alatti árakat is, alkalmazhatók a kiszolgáltatók helyzetében lévő felhasználók és az energiaszegénység által érintett felhasználók esetében, valamint – átmeneti intézkedésként – a lakossági fogyasztók és a mikrovállalkozások esetében, függetlenül attól, hogy villamosenergiaár-válság áll-e fenn. A villamosenergiaár-válság idején, amikor a villamos energia nagy- és kiskereskedelmi árai jelentősen emelkednének, a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a szabályozott árak alkalmazását ideiglenesen kiterjesszék a kisvállalkozásokra és a középvállalkozásokra. A lakossági fogyasztók, a kisvállalkozások és a középvállalkozások esetében, kivételesen és ideiglenesen lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy villamosenergiaár-válság idején költség alatti szabályozott árakat határozzanak meg, feltéve, hogy ez nem okoz torzulást az ellátók között, és hogy az ellátók kompenzációt kapnak a költség alatti ellátás költségeiért. Biztosítani kell azonban azt, hogy az ilyen árszabályozás célzott legyen, és ne ösztönözzön a fogyasztás növelésére. Ezért az árszabályozás ilyen kivételes és ideiglenes kiterjesztését lakossági fogyasztók esetében a lakossági fogyasztók mediánfogyasztásának 80 %-ára, kisvállalkozások és középvállalkozások esetében pedig az előző évi fogyasztás 70 %-ára kell korlátozni. A Tanácsnak a Bizottság javaslata alapján, végrehajtási határozat útján kell megállapítania a regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válság fennállását. Annak értékelését, hogy fennáll-e villamosenergiaár-válság, a szokásos piaci működés idején érvényes árakkal való összehasonlítás alapján kell elvégezni, tehát ki kell zárni az ezen irányelv értelmében megállapított korábbi villamosenergiaár-válságok hatását.

Az említett végrehajtási határozatban meg kell határozni a villamosenergiaár-válság megállapításának érvényességi időtartamát is, amely időtartam alatt a szabályozott árak ideiglenes kiterjesztése alkalmazandó. Ez az időtartam legfeljebb egy év lehet.

Amennyiben továbbra is teljesülnek a villamosenergiaár-válság megállapításának feltételei, a Tanács számára lehetővé kell tenni, hogy a Bizottság javaslata alapján meghosszabbítsa a végrehajtási határozat érvényességi idejét. A Tanács végrehajtási hatáskörökkel való felruházása indokolt, tekintettel arra, hogy a villamosenergia-árválságot megállapító határozat jelentős horizontális következményekkel jár a tagállamokra nézve, és ezáltal kiváltja a villamosenergia-ellátás árképzésére vonatkozó kiterjesztett körű állami beavatkozást. Az ilyen következmények az érintett fogyasztók száma és az ilyen fogyasztók kategóriáinak jelentősége tekintetében is jelentősek. A végrehajtási hatáskörök Tanácsra ruházása megfelelően figyelembe veszi a villamosenergia-árválságot megállapító határozat politikai jellegét, amely a tagállamok energia-árképzés alkalmazására vonatkozó döntésének középpontjában álló különböző szakpolitikai megfontolások gondos mérlegelését teszi szükségessé. Kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók és az energiaszegénység által érintett felhasználók esetében a tagállamok által alkalmazott árszabályozás az (EU) 2019/944 irányelv 5. cikkével összhangban az ár 100 %-ára is kiterjedhet. Mindenesetre, regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válság megállapítása esetén a belső piac indokolatlan torzulásának elkerülése érdekében egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani minden olyan tagállam között, amelyet érint a határozat.

- (29) A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az EUMSZ 107. és 108. cikkével összhangban villamosenergiaár-válság idején és az árak kivételesen komoly emelkedése esetén támogatást nyújtsanak az ipari fogyasztók villamosenergia-többletköltségeihez.

- (30) Mivel Észtország, Lettország és Litvánia hálózatai még nincsenek szinkronizálva az uniós villamosenergia-rendszerrel, ezek az országok nagyon sajátos kihívásokkal néznek szembe a kiegyenlítő piacok szervezése és a kiegészítő szolgáltatások piaci alapú beszerzése során. Bár a hálózatok szinkronizálása folyamatban van, a stabil szinkronizált rendszer-üzemeltetés egyik kritikus előfeltétele, hogy elegendő kiegyenlítő szabályozási kapacitási tartalék álljon rendelkezésre a frekvenciaszabályozáshoz. A balti államok azonban – mivel frekvenciagazdálkodásuk az orosz szinkronterülettől függ – még nem voltak abban a helyzetben, hogy kialakítsák saját működő kiegyenlítő piacukat. Az Ukrajna elleni orosz agressziós háború jelentősen növelte a saját kiegyenlítő piacok hiányából eredő ellátásbiztonsági kockázatot. Észtországot, Lettországot és Litvániát ezért mentesíteni kell az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikkének (4) bekezdésében és 54. cikkének (2) bekezdésében foglalt bizonyos rendelkezésekben meghatározott követelmények alól, amennyiben ez a rendszerbiztonság átmeneti időszak alatti biztosításához szükséges. Az Észtországra, Lettországra és Litvániára vonatkozó átmeneti időszakokat a hálózatok szinkronizálását követően a lehető leghamarabb meg kell szüntetni és azokat a rövid távú kiegyenlítő tartalékokat és egyéb nélkülözhetetlen kiegészítő szolgáltatásokat kínáló megfelelő piaci eszközök kifejlesztésére kell felhasználni, és az e folyamathoz szükséges időre kell korlátozni.
- (31) Tekintettel arra, hogy a ciprusi átviteli rendszer nem kapcsolódik egyetlen tagállaméhoz sem, Ciprus nagyon sajátos kihívásokkal néz szembe a kiegyenlítő piacok szervezése és a kiegészítő szolgáltatások piaci alapú beszerzése során. Ciprust ezért mentesíteni kell az (EU) 2019/944 irányelv 40. cikkének (4) bekezdésében és 54. cikkének (2) bekezdésében foglalt követelmények alól, amennyiben ez a rendszerbiztonság átmeneti időszak alatti biztosításához szükséges, nevezetesen addig, amíg a ciprusi átviteli rendszer rendszerösszekötőkön keresztül nem kapcsolódik más tagállamokéhoz.

- (32) Ez az irányelv jogalapot hoz létre a személyes adatoknak az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹⁶ összhangban történő kezeléséhez. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a személyes adatok kezelésével kapcsolatos, az (EU) 2016/679 rendeletben meghatározott valamennyi elv és kötelezettség teljesüljön, beleértve az adatminimalizálásra vonatkozókat is. Amennyiben ezen irányelv célja személyes adatok kezelése nélkül is elérhető, az adatkezelőknek anonimizált és összesített adatokra kell támaszkodniuk.
- (33) Amennyiben az ezen irányelvben előírt intézkedések bármelyike állami támogatásnak minősül, az említett intézkedésekre vonatkozó rendelkezések nem érintik az EUMSZ 107. és 108. cikkének alkalmazását. A Bizottság hatáskörébe tartozik annak értékelése, hogy az állami támogatás összeegyeztethető-e a belső piaccal.
- (34) Az (EU) 2018/2001 és az (EU) 2019/944 irányelvet ezért ennek megfelelően módosítani kell.
- (35) Mivel ezen irányelv célját, nevezetesen az integrált villamosenergia-piac szerkezetének a – különösen az indokolatlanul magas villamosenergia-árak megelőzését célzó – javítását, a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

1. cikk

Az (EU) 2018/2001 irányelv módosítása

Az (EU) 2018/2001 irányelv 4. cikke (3) bekezdésének második albekezdése helyébe a következő szöveg lép:

„E célból a közvetlen ártámogatási rendszerek tekintetében a támogatást piaci felár formájában kell nyújtani, amely többek között rögzített vagy csúszó felár lehet.

E bekezdés második albekezdése nem alkalmazandó az (EU) 2019/943 rendelet 19d. cikkének (4) bekezdésében felsorolt forrásokból előállított villamos energia támogatására, amelyre az említett rendelet 19d. cikkének (1) bekezdése alkalmazandó.”

2. cikk

Az (EU) 2019/944 irányelv módosításai

Az (EU) 2019/944 irányelv a következőképpen módosul:

1. A 2. cikk a következőképpen módosul:

a) a 8. pont helyébe a következő szöveg lép:

„8. »aktív felhasználó«: olyan végfelhasználó vagy együttesen tevékenykedő végfelhasználók csoportja, aki, illetve amely meghatározott területen lévő telephelyén belül előállított villamos energiát, vagy más telephelyen belül saját előállítású vagy megosztott villamos energiát használ vagy tárol, vagy saját előállítású villamos energiát ad el vagy rugalmassági vagy energiahatékonysági rendszerekben vesz részt, feltéve, hogy nem e tevékenységek képezik elsődleges üzleti vagy szakmai tevékenységét;”

b) a cikk a következő ponttal egészül ki:

„10a. »energiamegosztás₂«: megújuló energia aktív felhasználók általi saját fogyasztása,

- a) amely energiát részben vagy egészben a tulajdonukban lévő, vagy általuk lízingelt vagy bérelt létesítmény által a telephelyen kívül vagy közös telephelyeken állítottak elő vagy tárolnak; vagy
- b) amihez a jogot egy másik aktív felhasználó ruházta rájuk, akár vételár ellenében, akár ingyenesen.”;

c) a cikk a következő ponttal egészül ki:

„15a. »határozott idejű, rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződés₂«: az ellátó és a végfelhasználó között létrejött olyan villamosenergia-ellátási szerződés, amely garantálja, hogy a szerződéses feltételek – az árat is beleértve – a szerződés időtartama alatt változatlanok maradjanak, miközben rögzített áron rugalmas elemet tartalmazhat, például csúcsidőszaki és völgyidőszaki árváltoztatokat, és amely esetében a keletkező számla összegében csak olyan elemek idézhetnek elő változást, amelyeket nem az ellátók határoznak meg, mint például az adók és illetékek;”

d) a cikk a következő pontokkal egészül ki:

„24a. »végső menedékes«: olyan ellátó, amelyet arra jelöltek ki, hogy átvegye egy működését megszüntető szolgáltató felhasználóinak villamosenergia-ellátását;

24b. »energiaszegénység«: az (EU) 2023/1791 európai parlamenti és tanácsi irányelv* 2. cikkének 52. pontjában meghatározottak szerinti energiaszegénység;

24c. »rugalmas hálózati csatlakozási szerződés«: villamosenergia-kapacitás hálózati csatlakozásának jóváhagyott feltételei, amelyek arra vonatkozó feltételeket tartalmaznak, hogy a villamos energia átviteli vagy elosztó hálózatra történő betáplálását és onnan történő vételezést korlátozzák és szabályozzák;

* Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelve (2023. szeptember 13.) az energiahatékonyságról és az (EU) 2023/955 rendelet módosításáról (HL L 231., 2023.9.20., 1. o.);

e) a 31. pont helyébe a következő szöveg lép:

„31. „megújuló energiaforrásokból előállított energia” vagy „megújuló energia”: az (EU) 2018/2001 irányelv 2. cikkének 1. pontjában meghatározottak szerinti, megújuló energiaforrásokból előállított energia vagy megújuló energia;”.

2. A 4. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„4. cikk

Az ellátó szabad megválasztása

A tagállamok biztosítják, hogy minden felhasználó szabadon vásárolhasson villamos energiát az általa választott ellátóktól. A tagállamok biztosítják, hogy minden felhasználó egyidejűleg egynél több villamosenergia-ellátási szerződéssel vagy energiamegosztási megállapodással is rendelkezhessen, és hogy e célból a felhasználók jogosultak legyenek arra, hogy a telephelyükhöz tartozó egyetlen csatlakozási pont egynél több mérési és számlázási pontot is lefedjen. Amennyiben technikailag megvalósítható, a 19. cikkel összhangban bevezetett okos mérési rendszerek felhasználhatók annak lehetővé tételére, hogy a felhasználók egyidejűleg több villamosenergia-ellátási szerződéssel vagy egynél több energiamegosztási megállapodással rendelkezhessenek.”

3. Az irányelv a következő cikkel egészül ki:

„6a. cikk

Rugalmas hálózati csatlakozási szerződések

- (1) A szabályozó hatóságnak vagy amennyiben egy tagállam így rendelkezett más illetékes hatóságnak keretet kell kidolgoznia ahhoz, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők lehetőséget kínálhassanak rugalmas hálózati csatlakozási szerződések létesítésére olyan területeken, ahol új csatlakozások számára csak korlátozott hálózati kapacitás áll rendelkezésre vagy nem áll rendelkezésre hálózati kapacitás az (EU) 2019/943 rendelet 31. cikkének (3) bekezdésével, valamint 50. cikke (4a) bekezdésének első albekezdésével összhangban közzétettek szerint. Az említett keretnek biztosítania kell, hogy:
 - a) a rugalmas csatlakozások főszabályként ne késleltessék a hálózat megerősítését az azonosított területeken;

- b) a hálózatfejlesztést követően a rugalmas hálózati csatlakozási szerződésekről a garantált csatlakozási kapacitást biztosító hálózati csatlakozási szerződésekre való áttérésre meghatározott kritériumok alapján kerüljön sor; valamint
 - c) azon területek esetében, ahol a szabályozó hatóság vagy amennyiben egy tagállam így rendelkezett más illetékes hatóság úgy ítéli meg, hogy a hálózatfejlesztés nem a leghatékonyabb megoldás, a rugalmas hálózati csatlakozási szerződések adott esetben állandó megoldást jelenthessenek, az energiatárolás vonatkozásában is.
- (2) Az (1) bekezdésben említett keret biztosíthatja, hogy a rugalmas hálózati csatlakozási szerződésekben legalább a következőket meghatározzák:
- a) a hálózatba betáplált és a hálózatból vételezett villamos energia maximális garantált mennyisége, valamint az ezen felüli, az év folyamán időblokkok szerint csatlakoztatható és differenciálható rugalmas betáplálási és vételezési kapacitás;
 - b) a mind a garantált, mind a rugalmas betáplálási és vételezési kapacitásokra alkalmazandó hálózati díjak;
 - c) a rugalmas hálózati csatlakozási szerződés megállapodás szerinti időtartama, valamint a teljes igényelt garantált kapacitással történő csatlakozás biztosításának várható időpontja.

A rugalmas hálózati csatlakozás útján csatlakozó rendszerhasználónak bejegyzett tanúsító által tanúsított teljesítményszabályozó rendszert kell telepítenie.”

4. A 11. cikk a következőképpen módosul:

a) a cím helyébe a következő szöveg lép:

„Határozott idejű, rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződésre és dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződésre való jogosultság”;

b) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti szabályozási keret lehetővé tegye, hogy az ellátók határozott idejű, rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződéseket, valamint dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződéseket kínáljanak. A tagállamok biztosítják, hogy az okosmérővel rendelkező végfelhasználók kérhessék dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződés megkötését, valamint hogy minden végfelhasználó kérhesse legalább egyéves, határozott idejű, rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződés megkötését legalább egy ellátótól, és minden olyan ellátótól, amely több mint 200 000 végfelhasználóval rendelkezik.

Az első albekezdéstől eltérve, a tagállamok mentesíthetnek valamely, több mint 200 000 végfelhasználóval rendelkező ellátót a határozott idejű, rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződések kínálására vonatkozó kötelezettség alól, ha:

a) az adott ellátó csak dinamikus árat tartalmazó szerződéseket kínál;

- b) a mentesség nem gyakorol negatív hatást a versenyre; valamint
- c) a határozott idejű, rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződésekből továbbra is elegendő kínálat áll a végfelhasználók rendelkezésére.

A tagállamok biztosítják, hogy az ellátók ne módosítsák egyoldalúan a határozott idejű, rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződések feltételeit, valamint hogy ne szüntessék meg ezeket a szerződéseket azok lejárta előtt.”;

- c) a cikk a következő bekezdésekkel egészül ki:

„(1a) Az e cikk (1) bekezdésében említett bármely szerződés megkötése vagy meghosszabbítása előtt a végfelhasználók rendelkezésére kell bocsátani a főbb szerződéses feltételek összefoglalóját, szembetűnő módon és egyértelmű, lényegre törő nyelvezettel. Az említett összefoglalóban ismertetni kell a 10. cikk (3) és (4) bekezdésében említett jogokat, és annak tartalmaznia kell legalább a következő információkat:

- a) a teljes ár és annak lebontása;
- b) arra vonatkozó tájékoztatás, hogy az ár rögzített, változó vagy dinamikus-e;
- c) az ellátó e-mail-címe és ügyfélszolgálati forróvonal adatai; valamint
- d) adott esetben az egyszeri díjakra, a promóciókra, a kiegészítő szolgáltatásokra és a kedvezményekre vonatkozó információk.

A Bizottság e tekintetben iránymutatást nyújt.

(1b) A tagállamok biztosítják, hogy a határozott idejű, rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződésekkel rendelkező végfelhasználókat ne zárják ki a keresletoldali válaszban és az energiamegosztásban való részvételből – amennyiben a részvétel mellett döntenek –, valamint a nemzeti villamosenergia-rendszer rugalmassági szükségleteinek megvalósításához való aktív hozzájárulásból.”;

d) a (2) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A tagállamok biztosítják, hogy az ellátók teljeskörűen tájékoztassák a végfelhasználókat a villamosenergia-ellátási szerződések egyes típusaival járó lehetőségekről, költségekről és kockázatokról, és hogy az ellátóknak ennek megfelelően minden információt meg kelljen adniuk a végfelhasználók számára, többek között arról is, hogy fel kell szereltetniük egy megfelelő villamosenergia-fogyasztásmérőt. A szabályozó hatóságoknak:

- a) figyelemmel kell kísérniük a piaci fejleményeket, fel kell mérniük az új termékekben és szolgáltatásokban rejlő esetleges kockázatokat, és kezelniük kell a visszaélésszerű gyakorlatokat;
- b) megfelelő intézkedéseket kell hozniuk, amennyiben nem megengedett szerződésmegszüntetési díjak kerültek azonosításra a 12. cikk (3) bekezdésével összhangban.”

5. Az irányelv a következő cikkel egészül ki:

„15a. cikk

Az energiamegosztáshoz való jog

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy minden háztartásnak, kisvállalkozásnak és közép vállalkozásnak, közintézménynek – valamint amennyiben egy tagállam úgy határozott, a végfelhasználók egyéb kategóriáinak – joga legyen ahhoz, hogy aktív felhasználóként megkülönböztetésmentes módon energiamegosztásban vegyen részt ugyanazon ajánlattételi övezeten vagy az adott tagállam által meghatározott szűkebb földrajzi területen belül.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy az aktív felhasználók fel legyenek jogosítva arra, hogy külön megállapodások alapján vagy egy jogi személyen keresztül megújuló energiát osszanak meg egymás között. Az energiamegosztásban való részvétel nem lehet az energiamegosztásban részt vevő aktív felhasználók elsődleges üzleti vagy szakmai tevékenysége.
- (3) Az aktív felhasználók kijelölhetnek egy harmadik felet energiamegosztás-szervezőnek a következők céljából:
 - a) kommunikáció folytatása az energiamegosztási megállapodásokról más érintett jogalanyokkal – például az ellátókkal és a hálózatüzemeltetőkkel –, többek között az alkalmazandó tarifákhoz és díjakhoz, adókhoz vagy illetékekhez kapcsolódó szempontokról is;
 - b) támogatás biztosítása a mérő mögötti rugalmas terhelések, az elosztott megújulóenergia-termelés és a tárolólétesítmények – amelyek az érintett energiamegosztási megállapodás részét képezik – irányításához és kiegyensúlyozásához;

- c) szerződéskötés az energiamegosztásban részt vevő aktív felhasználókkal és számlák kiállítása azok részére;
- d) a megújulóenergia-termelő- vagy tárolólétesítmény telepítése és üzemeltetése, a fogyasztásmérést és a karbantartást is beleértve.

Az energiamegosztást szervező vagy egy másik harmadik fél akár 6 MW teljesítményű tároló- vagy megújulóenergia-termelő létesítmény tulajdonosa vagy üzemeltetője is lehet anélkül, hogy aktív felhasználónak minősülne, kivéve, ha az aktív felhasználók egyike részt vesz az energiamegosztási projektben. Az energiamegosztás-szervezőnek megkülönböztetésmentes szolgáltatásokat, valamint átlátható árakat, tarifákat és szolgáltatási feltételeket kell biztosítania. E bekezdés első albekezdésének c) pontja tekintetében a 10., a 12. és a 18. cikk alkalmazandó. A tagállamok meghatározzák e bekezdés alkalmazásának szabályozási keretét.

- (4) A tagállamok biztosítják, hogy az energiamegosztásban részt vevő aktív felhasználók:
 - a) jogosultak legyenek a hálózatba betáplált megosztott villamos energia mennyiségét levonni a teljes mért fogyasztásukból egy, a kiegyenlítőenergia-elszámolási időszaknál nem hosszabb időintervallumon belül, valamint az alkalmazandó megkülönböztetésmentes adók, illetékek és a költségeket tükröző hálózati díjak sérelme nélkül;
 - b) az ezen irányelv szerinti végfelhasználókként valamennyi fogyasztói joggal és kötelezettséggel rendelkezzenek;

- c) esetében ne legyen követelmény, hogy eleget tegyenek az ellátói kötelezettségeknek, amennyiben a megújulóenergia megosztása legfeljebb 10,8 kW beépített kapacitással rendelkező különálló háztartások vagy legfeljebb 50 kW beépített kapacitással rendelkező többlakásos épületek között történik;
- d) tisztességes és átlátható feltételeket tartalmazó önkéntes mintaszerződésekhez férjenek hozzá az energiamegosztási megállapodások tekintetében;
- e) az energiamegosztási megállapodásokkal kapcsolatban az energiamegosztási megállapodások más résztvevőivel felmerülő viták esetén a 26. cikkel összhangban igénybe vehessék a bíróságon kívüli vitarendezést;
- f) ne szenvedjenek el tisztességtelen és megkülönböztető bánásmódot a piaci szereplők vagy azok mérlegkörfelelősei részéről;
- g) tájékoztatást kapjanak arról a lehetőségről, hogy az ajánlattételi övezetekben az (EU) 2019/943 rendelet 14. cikkével összhangban változások következhetnek be, valamint arról a tényről, hogy a megújulóenergia-megosztáshoz való jogot e cikk (1) bekezdésével összhangban korlátozzák;
- h) az energiamegosztási megállapodásokról – vagy közvetlenül, vagy energiamegosztás-szervezőn keresztül – értesítsék az érintett rendszerüzemeltetőket és piaci szereplőket, az érintett ellátókat is beleértve.

A tagállamok az első albekezdés c) pontjában említett határértéket az alábbiaknak megfelelően kiigazíthatják:

- a) különálló háztartások esetében a határérték legfeljebb 30 kW-ra növelhető;
 - b) többlakásos épületek esetében a határérték legfeljebb 100 kW-ra növelhető, vagy ha azt a többlakásos épületek átlagos méretének csökkenése következtében előálló sajátos körülmények kellőképpen indokolják minimum 40 kW-ra csökkenthető.
- (5) Amennyiben az energiamegosztási rendszerekben részt vevő egyéb végfelhasználó-kategóriák a kis- és középvállalkozásoknál nagyobbak, a következő kiegészítő feltételek alkalmazandók:
- a) az energiamegosztási rendszerhez kapcsolódó beépített termelőlétesítmény kapacitásának maximális mérete 6 MW lehet;
 - b) az energiamegosztásra az érintett tagállam által meghatározott helyi területen vagy szűkebb földrajzi területen belül kerülhet sor.
- (6) A tagállamok biztosítják, hogy az érintett átvitelrendszer-üzemeltetők vagy elosztórendszer-üzemeltetők vagy más kijelölt szervek:
- a) a 23. cikkkel összhangban és legalább havonta nyomon kövessék, összegyűjtsék, hitelesítsék és közöljék az érintett végfelhasználókkal és piaci szereplőkkel a megosztott villamos energiával kapcsolatos mérési adatokat, valamint e célra létrehozzák a megfelelő informatikai rendszereket;

- b) megfelelő kapcsolattartó pontot biztosítsanak:
- i. az energiamegosztási megállapodások nyilvántartásba vételéhez;
 - ii. az energiamegosztásra vonatkozó gyakorlati információk rendelkezésre bocsátásához;
 - iii. az adott mérési pontokra, továbbá a helyszín és a részvétel változásaira vonatkozó információk fogadásához; valamint
 - iv. adott esetben a számítási módszerek egyértelmű, átlátható és időben történő hitelesítéséhez.
- (7) A tagállamok megfelelő és megkülönböztetésmentes intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók és az energiaszegénység által érintett felhasználók hozzáférhessenek az energiamegosztási rendszerekhez. Ezek az intézkedések pénzügyi támogatási intézkedéseket vagy termelésfelosztási kvótát is magukban foglalhatnak.
- (8) A tagállamok biztosítják, hogy a hatóságok tulajdonában lévő energiamegosztási projektek a megosztott villamos energiát hozzáférhetővé tegyék kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók vagy az energiaszegénység által érintett felhasználók vagy polgárok számára. Ennek során a tagállamok minden tőlük telhetőt megtesznek annak előmozdítása érdekében, hogy ezen hozzáférhetővé tett energia mennyisége átlagosan a megosztott energia legalább 10 %-át tegye ki.
- (9) A tagállamok előmozdíthatják a legfeljebb 800 W kapacitású, konnektoros mini naperőművek bevezetését az épületekben és épületeken.

- (10) A Bizottság az adminisztratív terhek növelése nélkül iránymutatást nyújt a tagállamok részére annak érdekében, hogy megkönnyítse az energiamegosztásra vonatkozó standardizált megközelítés kialakítását, valamint hogy egyenlő versenyfeltételeket biztosítsanak a megújulóenergia-közösségek és a helyi energiaközösségek számára.
- (11) Ez a cikk nem érinti a felhasználók azon jogát, hogy a 4. cikkel összhangban megválasszák ellátójukat, és az ellátók engedélyezésére vonatkozó nemzeti szabályokat sem.”

6. Az irányelv a következő cikkel egészül ki:

„18a. cikk

Ellátói kockázatkezelés

- (1) A szabályozó hatóságok – vagy amennyiben adott tagállam alternatív független illetékes hatóságot jelölt ki erre a célra, az ilyen kijelölt illetékes hatóság – figyelembe véve az ellátó méretét vagy a piac szerkezetét, és többek között releváns esetben stresszteszt végrehajtásával biztosítják, hogy az ellátók:
- a) megfelelő fedezeti stratégiákkal rendelkezzenek be és ezeket alkalmazzák annak érdekében, hogy a nagykereskedelmi villamosenergia-ellátás változásainak kockázatát a felhasználókkal kötött szerződéseik gazdasági életképessége érdekében korlátozzák, és eközben tartsák fenn a rövid távú piacokon a likviditást és az azokról érkező árjelzéseket;
 - b) minden észszerű lépést megtegyenek annak érdekében, hogy csökkentsék az áramellátás kimaradásának kockázatát.

- (2) Az ellátók fedezeti stratégiái között szerepelhetnek az (EU) 2019/943 rendelet 2. cikkének 77. pontjában meghatározottak szerinti energiavásárlási megállapodások, vagy más megfelelő eszközök, például határidős szerződések alkalmazása. Amennyiben az energiavásárlási megállapodásoknak léteznek olyan kellően fejlett piacai, amelyek lehetővé teszik a tényleges versenyt, a tagállamok előírhatják, hogy az ellátók a nagykereskedelmi villamosenergia-árak változásainak való kockázati kitettséjük egy részét megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiára vonatkozó olyan energiavásárlási megállapodások révén fedezzék, amelyek időtartama megfelel a fogyasztói oldalon fennálló kockázati kitettséjük időtartamának, az uniós versenyjog tiszteletben tartása mellett.
- (3) A tagállamok törekednek arra, hogy a helyi energiaközösségek és a megújulóenergia-közösségek számára biztosítsák a fedezeti termékekhez való hozzáférést, valamint hogy megteremtsék az ehhez szükséges feltételeket.”

7. A 27. cikk (1) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy minden lakossági fogyasztó, és ahol a tagállamok helyénvalónak tartják, a kisvállalkozások is egyetemes szolgáltatásban részesüljenek, azaz a tagállam területén belül joguk legyen a meghatározott minőségű villamos energiával való ellátásra, versenyképes, könnyen és egyértelműen összehasonlítható, átlátható, valamint megkülönböztetésmentes árakon. Az egyetemes szolgáltatás biztosítása érdekében a tagállamok az elosztórendszer-üzemeltetőket arra kötelezik, hogy fogyasztóikat hálózatukba az 59. cikk (7) bekezdésében meghatározott eljárással összhangban meghatározott feltételek és tarifák alapján csatlakoztassák. Ez az irányelv nem akadályozhatja a tagállamokat abban, hogy a lakossági, továbbá a kis- és közepes méretű nem lakossági fogyasztóik piaci pozícióját erősítsék azzal, hogy népszerűsítik e fogyasztói csoportok körében az önkéntes képviselői csoportosulás lehetőségét.”

8. Az irányelv a következő cikkel egészül ki:

„27a. cikk

Végső menedékes

- (1) Amennyiben a tagállamok még nem hoztak létre a végső menedékes ellátókra vonatkozó rendszert, az ellátás folyamatosságának biztosítása érdekében legalább a lakossági fogyasztók részére ilyen rendszert vezetnek be. A végső menedékes ellátókat tisztességes, átlátható és megkülönböztetésmentes eljárás keretében kell kijelölni.
- (2) Azoknak a végfelhasználóknak, akiket végső menedékes szolgáltatókhoz rendelnek, továbbra is rendelkezniük kell az ezen irányelvben meghatározott, felhasználóként őket megillető valamennyi jogukkal.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a végső menedékes ellátók késedelem nélkül közöljék a hozzájuk rendelt felhasználókkal a szerződési feltételeiket, és biztosítsák számukra a szolgáltatás zökkenőmentes folytonosságát egy legalább hat hónapos, az új ellátó megtalálására szolgáló időszakban.
- (4) A tagállamok biztosítják, hogy a végfelhasználók tájékoztatást és ösztönzést kapjanak arra, hogy piaci alapú ajánlatra térjenek át.
- (5) A tagállamok előírhatják a végső menedékesek számára, hogy ellássák villamos energiával azokat a lakossági fogyasztókat, valamint kisvállalkozásokat és középvállalkozásokat, akik illetve amelyek nem kapnak piaci alapú ajánlatokat. Ezekben az esetekben az 5. cikkben meghatározott feltételek alkalmazandók. ”

9. Az irányelv a következő cikkel egészül ki:

„28a. cikk

Védelem az ellátásból való kikapcsolással szemben

- (1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók és az energiaszegénység által érintett felhasználók teljes mértékben védettek legyenek a kikapcsolással szemben, meghozva a megfelelő intézkedéseket, többek között a kikapcsolás és az egyenértékű intézkedések megtiltását. A tagállamoknak ilyen védelmet kell biztosítaniuk 28. cikk (1) bekezdése szerinti a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználókra vonatkozó politikáik részeként és a 10. cikk (11) bekezdésében meghatározott intézkedések sérelme nélkül kell.

Amikor a tagállamok értesítik a Bizottságot az ezen irányelvet átültető rendelkezéseikről, kifejtik az első albekezdés és az azt átültető nemzeti jogi eszközök megfelelő részei közötti kapcsolatot.

- (2) A tagállamok biztosítják, hogy az ellátók ne szüntessék meg a szerződéseket, és ne kapcsolják ki a felhasználókat a villamosenergia-ellátásból olyan okból, amelyet illetően a 10. cikk (9) bekezdésével összhangban a felhasználók panaszt nyújtottak be, vagy amely a 26. cikkel összhangban bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmus hatálya alá tartozik. Az ilyen panasz vagy az ilyen mechanizmus alkalmazása nem érinti a felek szerződéses jogait és kötelezettségeit. A tagállamok megfelelő intézkedéseket hozhatnak az eljárással való visszaélés elkerülése érdekében.

- (3) A tagállamok az (1) bekezdésben említett megfelelő intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a felhasználók számára a kikapcsolás elkerülését, amely intézkedések között lehetnek a következők:
- a) önkéntes szabályok előmozdítása az ellátók és a felhasználók számára a felhasználók általi hátralékos fizetés megelőzésére és kezelésére vonatkozóan; ezek a szabályok vonatkozhatnak a felhasználóknak az energiafelhasználásuk és -költségeik kezeléséhez nyújtott támogatásra, beleértve a szokatlanul magas energiafogyasztásnak vagy a téli és a nyári időszakon belüli felhasználásnak a jelzését, megfelelő rugalmas fizetési tervek felkínálását, adósságkezelési tanácsadást, önmérési leolvasásokat, valamint a felhasználókkal és a támogató ügynökségekkel való jobb kommunikációt;
 - b) a felhasználók ismereteinek és tudatosságának előmozdítása adósságkezelésre vonatkozó jogaik tekintetében;
 - c) finanszírozáshoz jutás, illetve utalványokhoz vagy támogatásokhoz való hozzáférés a számlák kifizetésének támogatása érdekében;
 - d) a fogyasztásmérő-állás háromhavonta történő leolvasásának ösztönzése és megkönnyítése, vagy adott esetben rövidebb számlázási időszakonkénti leolvasás ösztönzése, amennyiben a számlázás gyakorisága és a számlainformációk közzétevése tekintetében az I. melléklet 2. pontjának a) és b) alpontjában foglalt kötelezettségek teljesítése olyan rendszer szerint történik, hogy a végfelhasználó rendszeresen saját maga olvassa le a fogyasztásmérő állását.”

10. A 31. cikk (2) és (3) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

- „(2) Az elosztórendszer-üzemeltetőnek minden esetben tartózkodnia kell a rendszerhasználókkal vagy azok csoportjaival – többek között a megújulóenergia-közösségekkel és a helyi energiaközösségekkel – szembeni, különösen a saját kapcsolt vállalkozásai javára történő megkülönböztető bánásmódtól.
- (3) Az elosztórendszer-üzemeltetőknek a rendszerhasználók rendelkezésére kell bocsátania azokat az információkat, amelyekre azoknak a rendszerhez való hatékony hozzáféréshez és annak hatékony használatához szükségük van. Az elosztórendszer-üzemeltetők különösen kötelesek átlátható módon egyértelmű információkat közzétenni a működési területükön új csatlakozások számára rendelkezésre álló kapacitásról nagy földrajzi részletezettséggel, tiszteletben tartva a közbiztonságot és az adatok bizalmas jellegét, beleértve a csatlakozási kérelem tárgyát képező kapacitást és a rugalmas csatlakozás lehetőségét is a szűk keresztmetszetek által érintett területeken. A közzétételnek tartalmaznia kell az új csatlakozások számára rendelkezésre álló kapacitás kiszámításához használt kritériumokra vonatkozó információkat is. Az elosztórendszer-üzemeltetőknek rendszeresen, de legalább negyedévente naprakésszé kell tenniük ezeket az információkat.

Az elosztórendszer-üzemeltetők kötelesek átlátható módon egyértelmű információkat biztosítani a rendszerhasználók részére csatlakozási kérelmeik státuszáról és kezeléséről. Az ilyen információkat a kérelem benyújtásától számított három hónapon belül kell biztosítaniuk. Amennyiben a kért csatlakozást nem biztosítják, de el sem utasítják véglegesen, az elosztórendszer-üzemeltetők kötelesek rendszeresen, de legalább negyedévente naprakésszé tenni ezeket az információkat.

- (3a) Az elosztórendszer-üzemeltetőknek lehetőséget kell biztosítaniuk a rendszerhasználóknak arra, hogy a hálózati csatlakozás igénylését, valamint a vonatkozó dokumentumok benyújtását kizárólag digitális formában végezzék.
- (3b) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a (3) bekezdést azokra az integrált villamosenergia-ipari vállalkozásokra, amelyek 100 000-nél kevesebb csatlakoztatott felhasználót vagy kis, szigetüzemben működő rendszereket látnak el. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy alacsonyabb küszöbértéket alkalmaznak, mint a 100 000 rácsatlakozott felhasználó.

A tagállamok arra ösztönzik a 100 000-nél kevesebb rácsatlakozott felhasználót kiszolgáló integrált villamosenergia-ipari vállalkozásokat, hogy évente egyszer bocsássák a rendszerhasználók rendelkezésére a (3) bekezdésben említett információkat, és e célból mozdítsák elő az elosztórendszer-üzemeltetők közötti együttműködést.”

11. A 33. cikk (1) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok a 2014/94/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv* sérelme nélkül biztosítják a szükséges szabályozási keretet a nyilvánosan hozzáférhető és az (EU) 2018/2001 irányelv 20a. cikkével összhangban intelligens és kétirányú töltési funkciókkal rendelkező magán elektromos töltőpontok elosztóhálózatokhoz való csatlakoztatásának elősegítése céljából. A tagállamok biztosítják, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők – többek között a hálózathoz való csatlakozás céljából – megkülönböztetésmentes módon működjenek együtt valamennyi olyan vállalkozással, amely elektromos járművekhez való töltőpontok tulajdonosa, ilyeneket fejleszt, üzemeltet vagy irányít.

* Az Európai Parlament és a Tanács 2014/94/EU irányelve (2014. október 22.) az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítéséről (HL L 307., 2014.10.28., 1. o.).”

12. Az 59. cikk a következőképpen módosul:

a) az (1) bekezdés a következőképpen módosul:

i. a c) pont helyébe a következő szöveg lép:

„c) más szabályozó hatóságokkal szorosan együttműködve annak biztosítása, hogy az (EU) 2016/1719 bizottsági rendelettel* összhangban létrehozott egységes felosztási platform, a villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO teljesítsék az ezen irányelv, az (EU) 2019/943 rendelet, valamint az (EU) 2019/943 rendelet 59., 60. és 61. cikke alapján elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatok és az egyéb releváns uniós jogszabályok szerinti – többek között a határokon átnyúló ügyekkel kapcsolatos –, valamint az ACER határozataival összefüggő kötelezettségeiket, továbbá azon esetek együttes azonosítása, amikor az egységes felosztási platform, a villamosenergia-piaci ENTSO illetve az EU DSO nem teljesíti vonatkozó kötelezettségeit; amennyiben a szabályozó hatóságok a meg nem felelés együttes azonosítása céljából indított konzultációk megkezdését követő négy hónapon belül nem tudnak megállapodásra jutni, az (EU) 2019/942 rendelet 6. cikke (10) bekezdésének megfelelően az ügyet határozathozatalra az ACER elé kell utalni;

* A Bizottság (EU) 2016/1719 rendelete (2016. szeptember 26.) a hosszú távú kapacitásfelosztásra vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL L 259., 2016.9.27., 42. o.)”;

ii. a z) pont helyébe a következő szöveg lép:

„z) a saját termelésű villamos energia fogyasztásának, valamint az energiamegosztás, a megújulóenergia-közösségek és a helyi energiaközösségek fejlődésének útjában álló indokolatlan akadályok és korlátozások megszüntetésének nyomon követése, beleértve a rugalmas elosztott energiatermelés észszerű időn belüli összekapcsolását gátló akadályokat és korlátozásokat is, az 58. cikk d) pontjával összhangban.”;

b) a (4) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(4) Az egységes felosztási platform, a villamosenergia-piaci ENTSO vagy az EU DSO székhelye szerinti tagállamban működő szabályozó hatóság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat szabjon ki azokra a jogalanyokra, amelyek nem teljesítik az ezen irányelv és az (EU) 2019/943 rendelet szerinti kötelezettségeiket vagy a szabályozó hatóság vagy az ACER vonatkozó, jogilag kötelező erejű határozatát, illetve, hogy javaslatot tegyen arra, hogy az illetékes bíróság ilyen szankciókat szabjon ki.”

13. A 66. cikk a következő bekezdésekkel egészül ki:

„(6) A 40. cikk (4) bekezdésétől eltérve Észtországban, Lettországon és Litvániában az átvitelrendszer-üzemeltetők számára lehetővé kell tenni, hogy támaszkodhassanak a belföldi villamosenergia-tároló szolgáltatók, az átvitelrendszer-üzemeltetőkkel kapcsolatban álló vállalkozások és az átvitelrendszer-üzemeltetők tulajdonában lévő egyéb létesítmények által nyújtott kiegyenlítő szabályozási szolgáltatásokra.

Az 54. cikk (2) bekezdésétől eltérve Észtország, Lettország és megengedheti az átvitelrendszer-üzemeltetői és az átvitelrendszer-üzemeltetőkkel kapcsolatban álló vállalkozások számára, hogy nyílt, átlátható és megkülönböztetéstől mentes pályázati eljárás lefolytatása nélkül energiatároló létesítményeket tulajdonosai legyenek, ilyeneket fejlesszenek, kezeljenek és üzemeltessenek, valamint megengedheti, hogy az ilyen energiatároló létesítmények villamos energiát vásároljanak vagy értékesítsenek a kiegyenlítő szabályozási piacokon.

Az első és a második albekezdésben említett eltéréseket legfeljebb három évig lehet alkalmazni azon időpontot követően, hogy Észtország, Lettország és Litvánia csatlakozott a kontinentális európai szinkronterülethez. Amennyiben az ellátás biztonságának megőrzése érdekében szükséges, a Bizottság a kezdeti hároméves időszakot legfeljebb öt évvel meghosszabbíthatja.

(7) A 40. cikk (4) bekezdésétől és az 54. cikk (2) bekezdésétől eltérve Ciprus megengedheti, hogy átvitelrendszer-üzemeltetője nyílt, átlátható és megkülönböztetéstől mentes pályázati eljárás lefolytatása nélkül energiatároló létesítmények tulajdonosa legyen, ilyeneket fejlesszen, kezeljen és üzemeltessen.

Az első albekezdésben említett eltérés addig alkalmazható, amíg a ciprusi átviteli rendszer rendszerösszekötőn keresztül nem csatlakozik más tagállamok átviteli rendszereihez.”

14. Az irányelv a következő cikkel egészül ki:

„66a. cikk

A megfizethető energiához való hozzáférés villamosenergiaár-válság idején

- (1) A Tanács a Bizottság javaslata alapján eljárva végrehajtási határozat útján regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válságot állapíthat meg, amennyiben teljesülnek a következő feltételek:
 - a) nagyon magas – az előző öt év átlagárának legalább két és félszeresét és legalább 180 EUR/MWh-t elérő – átlagárak tapasztalhatók a nagykereskedelmi villamosenergia-piacokon, amelyek várhatóan legalább további hat hónapig fennmaradnak, az előző öt év átlagárának kiszámítása során nem figyelembe véve azokat az időszakokat, amikor regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válság megállapítására került sor;
 - b) a villamos energia kiskereskedelmi árának jelentős, 70 %-os tartományba eső emelkedése következik be, amely várhatóan legalább további három hónapig tart.
- (2) Az (1) bekezdésben említett végrehajtási határozatban meg kell határozni annak érvényességi idejét, amely legfeljebb egyéves időtartam lehet. Ez az időtartam a (8) bekezdésben meghatározott eljárással összhangban egymást követő, legfeljebb összességében egyéves időtartamra meghosszabbítható.

- (3) A regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válságnak az (1) bekezdéssel összhangban történő megállapítása esetén a belső piac indokolatlan torzulásának elkerülése érdekében biztosítani kell a tisztességes versenyt és kereskedelmet a végrehajtási határozat által érintett összes tagállam között.
- (4) Az (1) bekezdésben meghatározott feltételek teljesülése esetén a Bizottság regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válság megállapítására irányuló javaslatot terjeszt elő, amelynek tartalmaznia kell a végrehajtási határozat javasolt érvényességi idejét is.
- (5) A Tanács minősített többséggel módosíthatja a (4) és a (8) bekezdés alapján benyújtott bizottsági javaslatot.
- (6) Amennyiben a Tanács az (1) bekezdés szerinti végrehajtási határozatot fogadott el, a tagállamok az említett határozat érvényességének időtartama alatt célzott ideiglenes állami beavatkozásokat alkalmazhatnak a kisvállalkozások és a középvállalkozások villamosenergia-ellátásának árképzésében. Az ilyen állami beavatkozásoknak:
- a) a kedvezményezett előző év ugyanazon időszakában mért fogyasztásának legfeljebb 70 %-ára kell korlátozódniuk, és továbbra is ösztönözniük kell a keresletcsökkentést;
 - b) meg kell felelniük az 5. cikk (4) és (7) bekezdésében meghatározott feltételeknek;
 - c) adott esetben meg kell felelniük az e cikk (7) bekezdésében meghatározott feltételeknek;
 - d) olyan kialakítással kell rendelkezniük, hogy a lehető legalacsonyabb szinten tartsák a belső piac káros szétzúródottságát.

- (7) Amennyiben a Tanács e cikk (1) bekezdése szerinti végrehajtási határozatot fogadott el, a tagállamok az említett határozat érvényességének időtartama alatt – az 5. cikk (7) bekezdésének c) pontjától való eltérés révén – a villamosenergia-ellátás árképzésébe az 5. cikk (6) bekezdése vagy e cikk (6) bekezdése alapján történő célzott állami beavatkozás alkalmazása esetén kivételesen és ideiglenesen költség alatti árat állapíthatnak meg a villamosenergia-ellátásra, feltéve, hogy teljesülnek a következő feltételek:
- a) a lakossági fogyasztók számára meghatározott ár a háztartások mediánfogyasztásának legfeljebb 80 %-ára vonatkozik, és továbbra is ösztönzi a keresletcsökkentést;
 - b) az ellátók között nincs megkülönböztetés;
 - c) az ellátók – átlátható és megkülönböztetésmentes módon – kompenzációt kapnak a költség alatti ellátásért;
 - d) valamennyi ellátó jogosult arra, hogy a villamosenergia-ellátásra vonatkozóan a költség alatti áron, azonos alapon kínáljon ajánlatokat;
 - e) a javasolt intézkedések nem torzítják a belső villamosenergia-piacot.
- (8) A Bizottság a (2) bekezdés szerint meghatározott érvényességi időtartam letelte előtt kellő időben értékeli, hogy az (1) bekezdésben meghatározott feltételek továbbra is teljesülnek-e. Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az (1) bekezdésben meghatározott feltételek továbbra is teljesülnek, javaslatot nyújt be a Tanácsnak az (1) bekezdés alapján elfogadott végrehajtási határozat érvényességi idejének meghosszabbítására. Amennyiben a Tanács úgy határoz, hogy meghosszabbítja az érvényességi időtartamot, a (6) és a (7) bekezdést e meghosszabbított időszak alatt alkalmazni kell.

A Bizottság folyamatosan értékeli és nyomon követi az e cikk alapján megfelelően elfogadott intézkedésekből eredő hatásokat, továbbá rendszeresen közzéteszi ezen értékelések eredményeit.”

15. A 69. cikk (2) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A Bizottság 2025. december 31-ig felülvizsgálja ezen irányelv végrehajtását, és jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A Bizottság adott esetben a jelentéssel együtt vagy annak benyújtását követően jogalkotási javaslatot terjeszt elő.

A Bizottság felülvizsgálata értékeli különösen a végfelhasználóknak kínált szolgáltatások minőségét, valamint azt, hogy ezen irányelv megfelelően védi-e a felhasználókat, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználókat és az energiaszegénység által érintett felhasználókat.”

3. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek ... [ezen irányelv hatálybalépésének napjától számított hat hónappal]-ig megfeleljenek.

E bekezdés első albekezdésétől eltérve a tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a 2. cikk 2. és 5. pontjának ... [ezen irányelv hatálybalépésének napjától számított 24 hónappal]-ig megfeleljenek.

E rendelkezések szövegét haladéktalanul közlik a Bizottsággal.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

4. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

5. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt ...,

az Európai Parlament részéről

az elnök

a Tanács részéről

az elnök